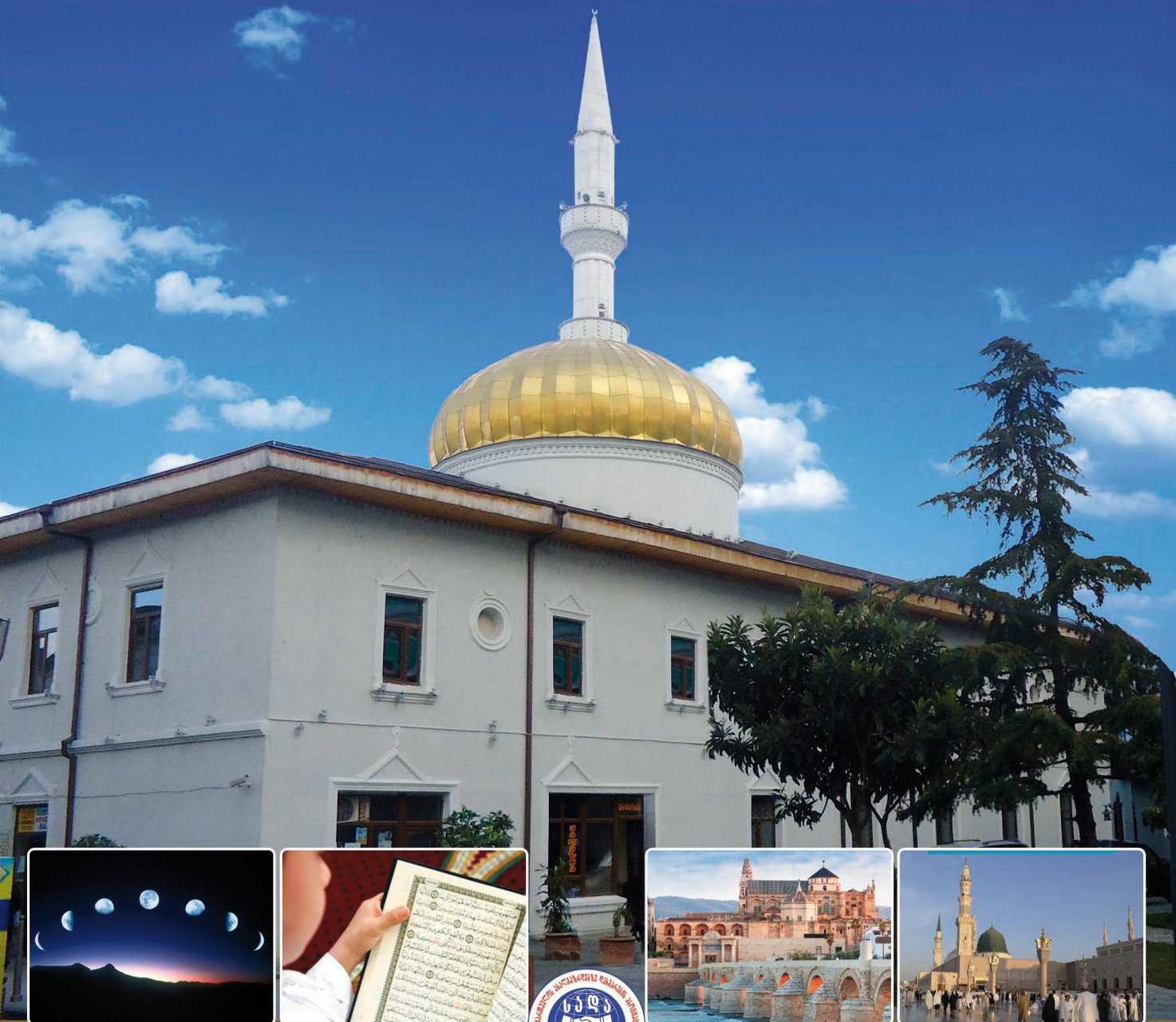

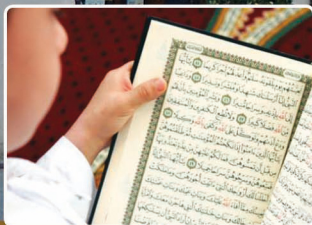
სწავლით მთვარე

„უზენაესო ალლაჰი!

დალოცვილ ჰქმენი ჩვენთვის ბრძანებისა და შალხანის მთვარე და მოგვასწარი რამადანს.“

სამთვეული

დაავადებულ გულთა
მკურნალობა

ისლამი - მოკლე
მიმოხილვა

შუამავალი
მუჰამმედი (ს.ა.ს.)

წინასიყვარულმა

მოგესალმებით, ძვირფასო მკითხველნო, მონყალე და მწყალობელი ალლაჰის სახელით! უზენაესმა ალლაჰმა მისი წყალობა და ბარაქა არ მოგაკლოთ. უპირველეს ყოვლისა, უსაზღვრო ქება-დიდება სამყაროს გამჩენ ალლაჰს, რომ კიდევ ერთხელ მოგვეცა საშუალება, ერთმანეთს ჟურნალის, „ახალი მთვარეს“, მეშვეობით შევხვედროდით და მივსალმებოდით. პირველ რიგში, გვსურს მოგილოცოთ მადლმოსილებით აღსავსე სამთვეულის (რეჟები, შალბანი, რამადანი) პირველი მთვარის - რეჟების, დადგომა. გისურვებთ რწმენის სიმტკიცეს, ჯანმრთელობას, გულწრფელობას, უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილების დამსახურებასა და მისთვის მისაღები ღვთისმსახურების შესრულებას.

ჩვენ, როგორც ადამიანები, ვალდებული ვართ, ვიცოდეთ რწმენის როლი ადამიანის ცხოვრებაში. უნდა ვიცოდეთ, თუ რისთვის გაჩნდა ადამიანი ამქვეყანაზე და რა მოვალეობა აკისრია მას გამჩენის, საზოგადოებისა და საკუთარი თავის წინაშე.

ადამიანი, როგორც მოგეხსენებათ, სხეულისა და სულისგან შედგება. იმისათვის, რომ ადამიანის სხეულმა ფიზიკურად არსებობა შეძლოს, საკვები ესაჭიროება, ხოლო სხეულში სულიერი სამყარო, რომ გაძლიერდეს, ამისთვის კი სულიერი საზრდო ესაჭიროება.

სამთვეულის შემობრძანებით, პირველ რიგში, ჩვენ უნდა გავიძლიეროთ რწმენა და სულიერი სამყარო, მეტად გავიღოთ მონყალება, დავეხმაროთ გაჭირვებულ ადამიანებს, მოვუხშიროთ ნათესავებისა და ავადმყოფების მონახულებას და მათთვის ალლაჰს ჯანმრთელობა და ხანგრძლივი სიცოცხლე შევსთხოვოთ, მცირე საჩუქრებით გავახაროთ ბავშვები და გავუმდიდროთ სულიერი სამყარო, მივიღოთ ერთმანეთისაგან დალოცვა, რამეთუ ალლაჰის შუამავალი ს.ა.ვ ბრძანებს: „მუსლიმი ძმისთვის დაუსწრებლად გაკეთებული ვედრება უფრო მიღებულია ალლაჰის წინაშე“.

როდესაც სამთვეული მოახლოვდებოდა, ალლაჰის შუამავალი ს.ა.ვ ასე ვეუბნებოდა: „უზენაესო ალლაჰო! დალოცვილ ჰქმენი ჩვენთვის რეჟებისა და შალბანის მთვარე და მოგვასწარი რამადანს“.

სულისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი საზრდო ჭეშმარიტი რწმენაა. ალლაჰის მორწმუნე და მასზე მინდობილი ადამიანი მისგან იღებს სულიერ საზრდოსა და ძალას, ადამიანი მუდმივად საჭიროებს უზენაესი ალლაჰის დახმარებას. სწორედ უზენაესი ალლაჰის რწმენა და მასზე მინდობა გვექცევა ნდობისა და სიმშვიდის უშრეტ წყაროდ.

უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „რომელთაც ირწმუნეს, ალლაჰის ხსენებით იჯერეს გულნი მათნი. დიახ, მხოლოდ ალლაჰის ხსენებით ჰპოვენს გულნი სიმშვიდეს!“ (სურა რად-დი, აიათი 28)

რწმენა ადამიანს მარტოობისგან იხსნის, რწმენა ჩვენი სულის საკვები და გულის სინათლეა. ურწმუნო ადამიანის სული საზრდოს გარეშეა დარჩენილი, ხოლო სიბნელეში ჩაძირული გული მოკლებულია უდიდეს საყრდენ ძალას. რწმენა ადამიანს მარტოობისგან იცავს. ცხოვრებაში ადამიანს უამრავ სიძნელესთან უხდება ბრძოლა. ასეთ მომენტებში ალლაჰის მორწმუნე ადამიანები სასონარკვეთილებში არ ვარდებიან. ისინი უზენაეს ალლაჰს შეაფარებენ ხოლმე თავს, მას მიენდობიან და უდიდესი მოთმინებით საბოლოო შედეგს დაელოდებიან. ძლიერ მფარველზე სიყვარულითა და პატივისცემით მინდობა კი ადამიანს უდიდეს ნეტარებას ჰგვრის.

უზენაესმა ალლაჰმა დაგლოცოთ, რწმენა გავიძლიეროთ და მოგცეთ ღვთისმსახურების შესრულების ძალ-ლონე. უზენაესი ალლაჰი იყოს ყველგან და ყოველთვის ჩვენი შემწე და მფარველი.

„სამთვეული“

ძვირფასო მუსლიმო დებო და ძმებო, მკითხველებო, მოგესალმებით მონყალე და მწყალობელი უზენაესი ალლაჰის სახელით და მოგილოცავთ სამთვეულის დაწყებას. უზენაესმა ალლაჰმა თავისი წყალობა, ბარაქა, სიყვარული და მიმტევებლობა არ მოგაკლოთ. უზენაეს ალლაჰს უსაზღვრო ქება-დიდება, რომ კიდევ ერთხელ მოგვცა შესაძლებლობა, ამ ძვირფას სამთვეულს მოვსწრებოდით, მის წინაშე მორჩილებითა და მტკიცე რწმენით შეგვესრულებინა სავალდებულო და ნებაყოფილობითი ღვთისმსახურებები.

მონყალე და მწყალობელმა უზენაესმა ალლაჰმა თავისი მსახურებს წყალობად, წლის სხვა თვეებისგან განსხვავებით, ძვირფასი თვეები უბოძა სამთვეულის - რეჯების, შალბანის და რამადანის მთვარის სახით. ამ თვეებში უზენაესი ალლაჰის წყალობა უფრო უხვად მოევლინება ქვეყნიერებას. ზუსტად ამიტომაცაა, რომ ამ დროს შესრულებულ ღვთისმსახურებას უფრო მეტი მადლიანობა და ფასი აქვს. ამასთან დაკავშირებით ჰადისში ვკითხულობთ, რომ ამ სამთვეულის გარდა, დანარჩენ თვეებში გაკეთებული ერთი სიკეთის სანაცვლოდ ათი მადლი იწერება, ხოლო სამთვეულის პერიოდში გაცილებით უფრო მეტი. უზენაესი ალლაჰი სურა ზილზალის მე-7 აიათში ასე

ბრძანებს: **فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ**

„და ის, ვინც იოტისოდენა სიკეთე მაინც ჰქმნა, იხილავს იმას“. ამ აიათის მიხედვით არც ერთი გაკეთებული სიკეთე, მადლიანი საქმე თავის პატრონს არ დაეკარგება ალლაჰის წინაშე და მას სიკეთით მიიღებს აუცილებლად.

სიტყვა „ემჰურუ სსელასე“ არაბული ტერმინია და „სამთვეულს“ ნიშნავს. ეს თვეები მთვარისეული კალენდრის მიხედვით მეშვიდე, მერვე და მეცხრე თვეებია, რომლებიც რეჯების, შალბანის და რამადანის მთვარის სახელწოდებით არის ცნობილი ისლამში - ჩვენს რელიგიაში.

სამთვეული მორწმუნეებისთვის სულიერი ამაღლების დროა, მორწმუნეები ამ სამთვეულთან შეხვედრის სიხარულსა და ბედნიერებას ერთმანეთს ულოცავენ და ცდილობენ, უფრო მეტი ღვთისმსახურება შეასრულონ და დახმარების ხელი გაუწვდინონ. მორწმუნეთათვის ყოველი დღე, ყოველი თვე და მთელი ცხოვრება ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვებისთვისაა, ეს სამთვეული კი უფრო მეტი შესაძლებლობაა სულიერი ამაღლების, პატიების, ბოროტი ზრახვებისაგან გულის გათავისუფლების, ცოდვებისგან განწმენდისა და სულიერი სამყაროს გაძლიერების.

სამთვეული არის ერთგვარი აქცია, რომელიც წელიწადში ერთხელ იმართება, რომელშიც ყველა მუსლიმ მორწმუნეს შეუძლია ცოტა საქმით ბევრი მადლის დამსახურება. სამთვეული ის პერიოდია, რომელიც მორწმუნემ მაქსიმალურად უნდა გამოიყენოს სულისთვის, რათა გადადგას სამოთხისაკენ დასაახლოებელი ნაბიჯები. როდესაც სამთვეული მოახლოვდებოდა, ალლაჰის შუამავალი ს.ა.ვ ასე ევედრებოდა: **„უზენაესო ალლაჰო! დალოცვილ ჰქმენი ჩვენთვის რეჯებისა და შალბანის მთვარე და მოგვასწარი რამადანს“**.

სამთვეულის მნიშვნელობას ჰადისში ალლაჰის შუამავალი ს.ა.ვ შემდეგნაირად გვამცნობს: **„რეჯები ალლაჰის, შალბანი ჩემი, ხოლო რამადანი მორწმუნეების მთვარეა“**.

ალლაჰის შუამავალი ს.ა.ვ მუსლიმებს რამადანის მთვარეში, სავალდებულო მარხვასთან ერთად რეჯებისა და შალბანის მთვარეშიც მარხვას ურჩევდა და ახალისებდა. როგორც გადმოცემებიდან ირკვევა, ალლაჰის შუამავალი ს.ა.ვ. გარდა რამადანის მთვარისა, ყველაზე მეტს რეჯებისა და შალბანის მთვარეში მარხულობდა. ზოგადად კი ყველა ორშაბათსა და ხუთშაბათს მარხულობდა, ხოლო რეჯების და შალბანის მთვარეში კი სამ-სამ დღეს თვის დასაწყისში, შუაში და ბოლოში მარხულობდა.

მართლმორწმუნეთა დედა, ძვირფასი აიშა, ალლაჰი იყოს მისგან კმაყოფილი, გადმოგვცემს: „ალლაჰის შუამავალი ს.ა.ვ. რამადანის გარდა, სხვა არც ერთ მთვარეში არ მარხულობდა იმაზე მეტს, ვიდრე შალბანის მთვარეში.“ ასევე შუამავალი ს.ა.ვ ამბობდა: „იმდენი ღვთისმსახურება გააკეთეთ, რამდენის ძალაც შეგწევთ, ვინაიდან უზენაესი ალლაჰის წინაშე ის ღვთისმსახურებაა მისაღები, რომელიც ცოტაა, მაგრამ ყოველთვის სრულდება“.

სამთვეულის შემობრძანებით, პირველ რიგში, ჩვენ უნდა გავიძლიეროთ რწმენა და სულიერი სამყარო, უნდა ვეცადოთ მეტი მოწყალების გაღებას, დავეხმაროთ გაჭირვებულ ადამიანებს, მოვუხშიროთ ნათესავეების მონახულებას, ასევე მოვინახულოთ ავადმყოფები და მათთვის ალლაჰს ჯანმრთელობა და ხანგრძლივი სიცოცხლე

შევსთხოვოთ. მცირე საჩუქრებით ბავშვები გავახაროთ და მათ შევაყვაროთ სულიერი სამყარო. ასევე, მივიღოთ ერთმანეთისაგან დალოცვა, რამეთუ ალლაჰის შუამავალი ს.ა.ვ ბრძანებს: **„მუსლიმი ძმისთვის დაუსწრებლად გაკეთებული ვედრება უფრო მიღებულია ალლაჰის წინაშე“**. გავიხსენოთ კიდევ ალლაჰის შუამავლის ს.ა.ვ სხვა ჰადისები, რომლებშიც ამბობს: **„თუ მუსლიმ ადამიანს არანაირი საშუალება არ აქვს გასაცემად, სულიერ ძმისთვის გაღიშებაც კი მოწყალებაა“**, **„მუსლიმი მუსლიმის ძმას“**, ასევე ერთ-ერთ ჰადისში ასე ბრძანებს: **„თქვენგან ჭეშმარიტი მორწმუნე ვერ იქნება ის, ვინც საკუთარი თავისთვის რასაც ისურვებს, იმას თუ სულიერ ძმას არ უსურვებს“**.

ზემოთ მოცემული ჰადისებიდან ჩანს, თუ როგორი მოვალეობები გაგვაჩნია ერთმანეთის წინაშე და როგორი დამოკიდებულებით უნდა ვიყოთ ერთმანეთთან, რომ სრულყოფილმორწმუნედმიგვიღოსალლაჰმა. სამთვეული, ზუსტად ის დრო და ის საშუალებაა ჩვენთვის, რომ ერთმანეთთან, ჩვენს სულიერ ძმებთან ის ურთიერთობები ჩამოვაყალიბოთ და მოვალეობები შევასრულოთ, რომლებსაც უზენაესი ალლაჰი და მისი შუამავალი ს.ა.ვ. მოგვინოძებს. სამთვეულის პირველი ორი თვეა რეჯები და შალბანი რამადანთან შესახვედრად სულიერად და ფიზიკურად მოსამზადებელი პერიოდია, რომლითაც მორწმუნე ცდილობს, რამადანის თვეს მომზადებული შეხვდეს. უზენაესმა ალლაჰმა დაგლოცოთ, რწმენა გაგიძლიეროთ და მოგცეთ ღვთისმსახურების შესრულების ძალ-ღონე. უზენაესი ალლაჰი იყოს ყველგან და ყოველთვის ჩვენი შემწე და მფარველი.

დაავადებულ გულთა მკურნალობა

ძვირფასო ადამიანებო! უდიდესმა ალლაჰმა გააჩინა ეს თვალუწვდენელი სამყარო, გალაქტიკები, რომლებსაც ადამიანთა თვალი ვერაფრით ვერ მისწვდება, ამ სამყაროში კი მრავალ ათასნაირი სახეობის ცოცხალი არსება გააჩინა, ამ არსებებს შორის ადამიანი ყველაზე სრულყოფილია, სურა თიინის მე-4 აიათის მიხედვით, **„უეჭველად ჩვენ ადამიანი „საუკეთესო ფორმად“ გავაჩინეთ!“** ეს გაჩენა არ იყო გაჩენილთა არჩევანი, მაგრამ არცერთი გაჩენა ტყუილად არ მომხდარა, ყველა რაღაცით ვალდებულია ღმერთის წინაშე, ადამიანი კი ყველაზე მეტად ვალდებულია.

ღვთისმსახურება სამი რამის გამო სრულდება:

1. ღმერთის კმაყოფილების მოსაპოვებლად.

2. სამოთხეში შესასვლელად;

3. ჯოჯოხეთისგან გადასარჩენად;

თუ ადამიანი ღვთისმსახურებას ღმერთის კმაყოფილების მოსაპოვებლად შეასრულებს, ღმერთი მას სამოთხეშიც შეიყვანს და ჯოჯოხეთისგანაც გადაარჩენს.

ღმერთის კმაყოფილების მოპოვება, მისკენ წამსვლელი გზა, გულის გზაზე გადის, ამიტომ ადამიანმა, პირველ რიგში, ყველაზე დიდი ყურადღება გულს უნდა მიაქციოს.

გული ჰგავს ჭიქაში არსებულ გამჭვირვალე წყალს, თუ ჩვენ ცუდ საქმეებსა და ცოდვების კეთებას თავს არ დავანებებთ, ეს წყალი აიბღვრება და მასში ყველაფერი უჩინარი გახდება. გულში გავლილ ფიქრებს, ზრახვებს, ზიქრებს, წყენას თუ სიყვარულს სრულყოფილად მხოლოდ ალლაჰი ხედავს, ამიტომაც „ეი ადამიანო, „ან როგორიც ჩანხარ, ისეთი იყავი, ან როგორიც ხარ, ისეთი გამოჩნდი.“ ამ სიტყვების შესრულებ-

ბა არც ისე მარტივია, როგორც ისმის, რადგანაც დღეს ადამიანები რწმენის მიხედვით ველარ ცხოვრობენ, ისინი იწყებენ რწმენას ცხოვრების მიხედვით.

ასეთი და ამის მსგავსი პრობლემები ადამიანებმა თავიდან რომ ავიცილოთ, უნდა დავიწყოთ განკურნება გულებისა, რომლებიც ამქვეყნიური ცდუნებებითა და წუთისოფლის სიყვარულით არის დატყვევებული. სწავლულთა რჩევა ასეთია:

1. ჰალალი საჭმელი;
2. ვედრება და მონანიება;

3. ყურანის ხშირად კითხვა და მის ბრძანებებზე მიყოლა;

4. ღვთისმსახურებათა სიხარულით შესრულება;

5. ღამეთა გამოყენება ღვთისმსახურებისთვის;

6. ღმერთის ხშირად დიდება და გახსენება;

7. წმ. მუჰამედ შუამავლის კარგად გაცნობა და მისგან მაგალითის აღება;

8. სიკვდილზე ბევრი ფიქრი;

9. დადებითი ხასიათის შეძენა.

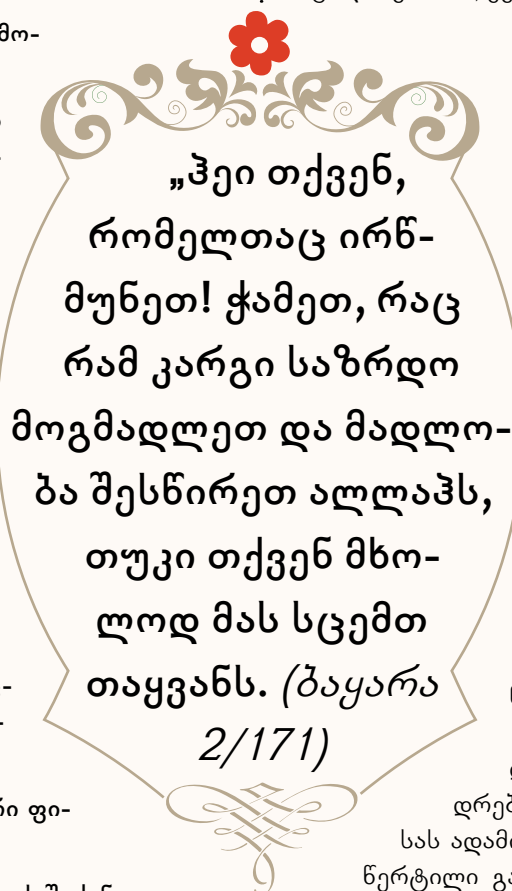
1. ჰალალი საჭმელი

1. „ჰეი, შუამავალნო! იგემეთ სუფთანი და აკეთეთ სიკეთე. უეჭველად, მე ვუნწი იმას, რასაც აკეთებთ!“ (ყურანი 23/51)

2. „ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! ჭამეთ, რაც რამ კარგი საზრდო მოგმადლეთ და მადლობა შესწირეთ ალლაჰს, თუკი თქვენ მხოლოდ მას სცემთ თაყვანს.“ (ბაყარა 2/171)

ღმერთის მოყვარული ადამიანები ჭამი-

სას ძალიან დიდ სიფრთხილეს იჩენენ, ისინი სხვებსაც ახსენებენ: „ჭამის დროს პირში შესულს, ხოლო ლაპარაკისას პირიდან გამოსულს ყურადღება მიაქციე“, ღმერთის საზღვრებს ნურასოდეს გადალახავთ. დღეისათვის ჰალალიც და ჰარამიც ნაცნობია, არსებობს ასევე საეჭვო საჭმელები, რომელთა ჭამისაგან ყოველმა მუსლიმმა თავი უნდა შეიკავოს. სანამ ადამიანის ორგანიზმში ჰარამი საჭმელი შევა, იგი მანამდე ღმერთის სასწაულებიდან, მას რამდენიც არ უნდა აეხსნას, ვერაფერს ვერ გაიგებს.

2. ვედრება და მონანიება

1. „უთხარი: „თუ არ იქნება თქვენი ვედრებანი, რატომ მოგანიჭებთ ღირსებას ღმერთი ჩემი, როცა ის ცრუდ შერაცხეთ? უეჭველად, მალე ის (სასჯელი) გარდაუვალი შეიქნება!“ (სურა ფურყანი, აიათი 77)

ყველა შუამავალი, ასევე სწავლულები უდიდეს ალლაჰს ვედრებას აღუვლენდნენ. ზოგადად, ადამიანები ჯერ მოინანიებენ და ღმერთს შემდეგ ევედრებიან. ერთი შეცოდებისას ადამიანის გულში ერთი შავი წერტილი გაჩნდება, შემდეგ მეორე და ა.შ. სანამ შეცდომები გაგრძელდება, გულიც გააგრძელებს გაშავებას, ბოლოს კი გული მოკვდება, გულმკვდარი ადამიანები ვერ გრძნობენ ღმერთის აკრძალულებს, ვერ ხვდებიან, რა ელოდებათ, ხოლო ღვთისმოსიშებს აკრძალულებთან მიახლოებაც კი გულს უწევთ.

2. „არა, პირიქით! ჟანგი მოსდო მათ გულებს იმან, რაც შეუძენიათ!“ (სურა ელ-მუტაფფიფიინ, აიათი 14)

3. „შევედრეთ ღმერთსა თქვენსა ქენებითა და ჩუმად. უეჭველად, არ უყვარს მას

ზღვარგადასულნი!“ (სურა ელ-ელრაფ, აიათი 55)

შუამავალი მუჰამმედი (ს.ა.ს.) ღმერთს ასე ევედრებოდა: „ღმერთო დიდებულო: შენგან მხოლოდ ამას ვითხოვ, სიმართლის მოლაპარაკე ენას და გულწრფელ გულს, რომელიც მხოლოდ შენზე ფიქრობს“.

3. ყურანის ხშირად კითხვა და მის ბრძანებებზე მიყოლა;

უდიდესი ალლაჰის მხრიდან ადამიანებისთვის მიცემული წყალობებისგან ერთ-ერთი ყველაზე დიდი წყალობა ყურანია.

„ჰეი, ხალხო! თქვენთან ნამდვილად მოვიდა შეგონება თქვენი ღმერთისგან განკურნებად იმისა, რაც გიზით გულებში, ჭეშმარიტ გზად და წყალობად მორწმუნეთათვის!“ (სურა იუნუს, აიათი 57)

ნმ. მუჰამმედი (ს.ა.ს.) ბრძანებს: „ყველა დამპატიჟებელს დაპატიჟებულთა მასთან მისვლა უხარია და კმაყოფილია, ყურანთან უდიდესი ალლაჰი გვპატიჟებს, მისგან შორს ნუ გავჩერდებით“.

„ალლაჰმა ზეგარდმოავლინა საუკეთესო სიტყვა წიგნად, ერთმანეთის მსგავსი, ჰარმონიული, განმეორებადი. ჟრუანტელი უვლის მისგან მათ კანს, რომელნიც ძრწიან თავიანთი ღმერთის წინაშე. ანის შემდგომად კანი მათი და გულნი მათი სიმშვიდეს ჰპოვენ ალლაჰის ხსენებით. სწორედ ესაა ჭეშმარიტი ცნობარი ალლაჰის, ჭეშმარიტ გზაზე დაადგენს, ინებებს ვისაც. ხოლო იმას, ვისაც გზააზნევაში ჩააგდებს ალლაჰი, დაე, არ არს მისთვის ჭეშმარიტ გზაზე დამდგენი!“ (სირა ზუმერი, აიათი 39/23)

„უეჭველად, მორწმუნენი არიან ისინი, რომელთაც გულები შიშით უთრთიან, როცა ხსენდება ალლაჰი, ხოლო როცა მისი აიათები ეკითხებათ, რწმენას ჰმატებს იგი და

მიენდობიან თავიანთ ღმერთს“. (სურა ენფალი, აიათი 8/2)

4. ღვთისმსახურებათა სიხარულით შესრულება

„უეჭველად, ნეტარ არიან მორწმუნენი! ისინი, რომელნიც თავიანთი ღმერთის მოკრძალებულნი არიან!“ (სურა მუმინუნი, აიათი 23/1-2)

„ვაი, იმ მოღვაწეებს, ისინი, რომელნიც უგულისყუროდ ასრულებენ ღმერთის მოვლას! ისინი, რომელნიც (ღვთისმსახურებას) სხვის დასანახად აღავლენენ! და დახმარების ხელის განვდენაზე (ზექათსა და მსგავს მონკალებზე) უარს ამბობენ!“ (სურა მაალუნი, აიათი 107/4-7)

ღვთისმსახურებათა შესრულებისას უნდა გვახსოვდეს, რომ უდიდესი ალლაჰი ყოველთვის გვხედავს. 5 დროის ღმერთის შესრულება ადამიანებისთვის ყველაზე დიდი საჩუქარია, ამიტომაც ადამიანი სრულყოფილი მორწმუნე რომ გახდეს, ყველა ღმერთის დროს მოუთმენლად უნდა ელოდოს, სიხარულით უნდა შეასრულოს ეს ღმერთი, ხოლო ღმერთის დამთავრების შემდეგ ღმერთი უდიდესი მადლიერებით უნდა გაიხსენოს და ადიდოს, რადგან მას კიდევ ერთხელ მიეცა საშუალება ღმერთის შესრულებისა და მონანიებისთვის.

ღამეთა გამოყენება ღვთისმსახურებისთვის.

მძინარეები ვერასდროს ღამის ფასს ვერ გაიგებენ.

„და ახსენე სახელი შენი ღმერთის დილით და საღამოს! და ღამით, სეჯდე აღასრულე მისთვის და ადიდე ღამით ხანგრძლივად.“ (სურა ინსანი, აიათი 25-26)

„ცოტას თუ წაიძინებდნენ ღამით. და ალიონზე მიტევენას ეაჯებოდნენ ისინი.“ (სურა ზარიათ, აიათი 17-18)

„რომელნიც ღამეს ატარებენ სეჯდეს აღვლენით და ფეხზე მდგარნი თავისი ღმერთის წინაშე.“ (სურა ფურყან, აიათი 64)

ღმერთის ხშირად დიდება და გახსენება.

ადამიანი ბუნებით მავინყარაა, ამიტომ უდიდესი ალლაჰი თავის დიდებას მრავალი აიათით ამცნობს და ახსენებს.

„რომელთაც ირწმუნეს, ალლაჰის ხსენებით იჯერეს გულნი მათნი. დიახ, მხოლოდ ალლაჰის ხსენებით ჰპოვებს გულნი სიმშვიდეს!“ (სურა რადი, აიათი 28)

„მაშ, გამიხსენეთ მე, (რათა) გაგიხსენოთ თქვენ, იყავით ჩემდამი მაღლიერნი და არ იყოთ უმადურნი!“ (სურა ბაყარა, აიათი 2/152)

„ვისი გულიც განავრცო ალლაჰმა ისლამისთვის, უკვე იგი ადგას ნათელსა ზედა თავისი ღმერთისგან. ვაი მათ, ვისი გულიც გაქვავებულია ალლაჰის ხსენებისგან. სწორედ ისინი არიან, ცხად გზააბნეულნი.“ (სურა ზუმერი, აიათი 49/22)

„და ვინც თავს აარიდებს მონყალის ხსენებას, მივუჩინო მას ეშმაკს. ამგვარად, იგი მისი უახლოესი მეგობარი იქნება. შეჭველად, ისინი ააცდენენ მათ გზიდან, თუმცაღა მათ ეგონებათ, რომ ჭეშმარიტ გზას ადგანან, ხოლო, როცა მოვა ჩვენთან, ეტყვის: „ნეტავ, ჩემსა და შენ შორის გადაიჭიმოს მანძილი ორი აღმოსავლეთის ტოლი! რაოდენ ცუდი ამხანაგი ხარ!“ (სურა ზუჰრუფი, აიათი 36-38)

„დიდებას აღავლენს მისთვის შვიდი ცა, მინა, და ყოველი, რაც მათ შორისაა. არ არს რაიმე, მას რომ არ განადიდებდეს ქებით, მაგრამ თქვენ ვერ ჩასწვდებით მათ ქებადიდებას. შეჭველად, იგი სულგრძელია, შემნდობია!“ (სურა ისრაი, აიათი 44)

„ილოცეთ, გაცით ზეჟათი და ჰმორჩილებდეთ შუამავალს, ეგებ შეიქმნათ შეწყალებულნი!“ (სურა სური, აიათი 56)

სიკვდილზე ბევრი ფიქრი.

არც ამქვეყნად სიკვდილისაგან გასაქცევი დრო და ადგილი, არც საფლავიდან უკან დასაბრუნებელი გზა და არც წარღვნის სამიშროებისგან თავშესაფარი არ არსებობს.

„ყველა სული იგემებს სიკვდილს. და ჩვენ გცდით თქვენ სიავითა და სიკეთით,

თუ როგორ მოიქცევით. და ჩვენთან იქნებით მობრუნებულნი!“ (სურა ენბია, აიათი 35)

„მან თქვენს გამოსაცდელად სიცოცხლე და სიკვდილი გააჩინა.“ (სურა მულქი, აიათი 2)

„და ვისაც ხანგრძლივ სიცოცხლეს ვუბოძებთ, საწინააღმდეგო იერს ვაძლევთ, განა გონს არ მოეგებიან?“ (სურა იასინი, აიათი 68)

დადებითი ხასიათის შეძენა.

განკითხვის დღეს სასწორზე მაღლის სხვა სიკეთეებთან შედარებით, მორწმუნე ადამიანს თავის ხასიათზე მძიმე არაფერი არ ექნება. უდიდეს ალლაჰს ცუდი საქმეების მკეთებელნი, ცუდი სიტყვების მთქმელნი არ უყვარს.

ყველაზე დადებითი ხასიათის მქონე ადამიანი მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს) იყო, ამიტომ ყველა მორწმუნე ვალდებულია, შეისწავლოს მისი ბიოგრაფია და შეეცადოს, მას დაემსგავსოს.

„და შეჭველად, შენ ადგახარ უმაღლეს ზნეობას!“ (სურა კალამი, აიათი 4)

უდიდესმა ალლაჰმა ყველა ჩვენგანს, ჩვენი გულების ყველანაირი ავადმყოფობისაგან განკურნება შეგვადლებინოს. ყველა ჩვენგანი შეიყვაროს და კეთილი საქმეების, ასევე დადებითი ხასიათის მატარებელი გაგვხადოს. ახირეთში მუჰამედ შუამავალთან (ს.ა.ვ) ერთად ყოფნა და მისი სიდიადის ხილვა გვაღირსოს.

ისლამი – მოკლე მიმოხილვა

მაიორი არტურ გლინ ლეონარდი ამბობდა: „ისლამში ორი რამ იქცევა ყოველთვის ჩემს ყურადღებას: ერთი, ეს იყო ღმერთის გაგება და მეორე, მისდამი უდიდესი ერთგულება და რწმენა. ამ რელიგიის მიმდევრები დადებითი თვისებებით გამოირჩევიან როგორც ადამიანებთან ურთიერთობაში, ასევე თავიანთი ერთგულებით.“ ჩვენ, მუსლიმი ადამიანები, ყოველთვის შემწყნარებლობით გამოვირჩევით, ამის ნათელი მაგალითია ის, რომ მუსლიმური რელიგია მუსლიმებს სხვა რელიგიების მიმართ პატივისცემისა და შემწყნარებლობისკენ მოუწოდებს. მუსლიმურ ქვეყნებში ებრაელებს ყოველთვის ოქროს ხანა ედგათ და არასოდეს იდევენოდნენ, როგორც ეს ქრისტიანულ ევროპაში ხდებოდა. სწორედ ასეთი მრწამსის გამო მუსლიმები, როცა ისინი იერუსალიმში მმართველ ძალას წარმოადგენდნენ, ქრისტიანებისა და ებრაელების მიმართ შემწყნარებლობას იჩენდნენ და მათ სარწმუნოებრივ უფლებებს არ ზღუდავდნენ.

რა მიგაჩნიათ იმაზე უკეთეს მონყალე-ბად და თხოვნად, როცა მუსლიმი უცნობ

კერპთაყენისცემელს, თუნდაც ზნედაცემულს, ასე ეუბნება: “ინამე და შენ ჩემთვის ამ წუთიდან თანასწორი და მოძმე გახდები!” ისლამი ადამიანებს კანის ფერის მიხედვით არ განარჩევს ერთმანეთისგან.

ასევე უნდა გავიაზროთ, თუ რაოდენ დიდი წვლილი მიუძღვის ისლამს ხელოვნებისა და მეცნიერების განვითარებაში. ისლამურ ქვეყნებში ხელოვნება მაღალ დონეზე იყო განვითარებული, ქალაქური ცხოვრება ჰყვავდა. მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ვ.) ხოტბას ასხამდა მეცნიერებს და იმ ადამიანებს, რომლებიც გონიერებითა და აზროვნებით გამოირჩეოდნენ. კაიროს ბიბლიოთეკაში 106 000-ზე მეტი წიგნი ჰქონდათ. კორდოვას ბიბლიოთეკაში 300 000 წიგნი ინახებოდა. ხალიფების 500 წლიანი მმართველობის დროს მეცნიერება ჰყვავდა და ვითარდებოდა.

„ევროპა სიბნელეში იძირებოდა, როცა კორდოვაში ნათელი სუფევდა; ევროპა უსამართლობითა და პარაზიტებით აივსო, კორდოვა კი დღითიდღე ვითარდებოდა და ელფერს იცვლიდა; ევროპა ტალახში იყო ჩა-

ფლული, კორდოვას ქუჩებში კი ქვაფენილები ეგო; ევროპაში სასახლებს საკვამურებს უტოვებდნენ, ჭერში კვამლის გარეთ გასასვლელად, ხოლო კორდოვაში სასახლებს ულამაზესი ჩუქურთმებით ამშვენებდნენ; ევროპელმა დიდგვაროვნებმა საკუთარი სახელის დაწერაც კი არ იცოდნენ, კორდოველი ბავშვები კი სკოლაში დადიოდნენ; ევროპელი მღვდლები ნათლობის ცერემონიასაც ვერ ატარებდნენ, კორდოველი მასწავლებლები კი ბიბლიოთეკებს აარსებდნენ.“ ამ ყველაფრით ნათლად ჩანს, თუ რამდენად დიდი მნიშვნელობა აქვს სწავლა-განათლებას ისლამში.

ისლამის სიდიადე იმაში მდგომარეობს, რომ მას შესწევს უნარი, თავისი მარტივი თეოლოგიური პრინციპებით, კეთილშობილური მიდგომებით, საჭირო რაოდენობის მშვიდი ახსნა-განმარტებითი მუშაობით გავლენა იქონიოს ნებისმიერ მოწინააღმდეგეზე. კაცობრიობის ისტორიაში ისლამის წარმოშობა საოცარი მოვლენაა. ის ისეთ მიწაზე, ისეთ ხალხში წარმოიშვა, რომელიც მანამდე არაფრით იყო განსაკუთრებული. ერთი საუკუნის განმავლობაში ისლამი თითქმის დედამიწის ნახევარზე გავრცელდა, დაამარცხა უდიდესი იმპერიები და უკან ჩამოიტოვა მანამდე კარგა ხნით ადრე არსებული რელიგიები, მან ადამიანებში სულიერი გარდატეხა შემოიტანა და სრულიად ახალი სამყარო შექმნა, ისლამური სამყარო.

„დასკვნის სახით უნდა ვთქვათ, რომ ისლამის გაგებით ღმერთი ყველაზე ალმატებული, უძლიერესი, ყოვლის მცოდნე,

შემოქმედი და კანონმდებელია, რომელიც ამასთანავე უსაზღვროდ კეთილშობილი, დიდსულოვანი და მიმტევებელია. ადამიანი მისი გაჩენილი და მორჩილია, რომელსაც მან თავისი სულისგან შთაბერა სული. ადამიანი ამას თავისი ხანმოკლე არსებობის განმავლობაში ლოცვისას ხვდება, ხოლო გარდაცვალების შემდეგ, იგი პირდაპირ წარსდგება მის წინაშე. ისლამის მიხედვით, ღმერთის არც განკაცება არ ხდება და ვერც კერპებისა და ხატების დახმარებით ვერ დაუახლოვდებით მას. ის არის ის, რაც არის, აბსოლუტური და მუდმივი. სწორედ ასეთ ღმერთს ადიდებს ისლამი.

**ბათუმის შოთა რუსთაველის უნივერსიტეტის
ჰუმანიტარულ-მეცნიერებათა ფაკულტეტის
ინგლისური ფილოლოგიის 1კურსის
სტუდენტი**

მეგი ბოლქვაძე

ადამიანში არსებული ფიქრის ობიექტები

თუკი გვიფიქრია იმაზე, რომ დედამიწაზე, რომელზეც ვცხოვრობთ, დღემდე მილიარდობით ადამიანი მოეწვინა, განსაზღვრული დრო დაჰყო და შემდეგ ისევ მიწას დაუბრუნდა.

ხვალ თითოეული ჩვენგანიც, ჩვენსავე ნამოქმედართან ერთად, მიწას დაუბრუნდება. შემდეგ მარადიული ცხოვრება და უსასრულო მოგზაურობა დაიწყება. წამით შევჩერდეთ და ფიქრს მივუცეთ. განა არ სჯობს, რომ წამიერი სიამე სამარადისო სიამით შევცვალოთ?

გაჩენის განსაკუთრებული სიფაქიზე

„უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „და დედამიწაზე სასწაულია მტკიცე მორწმუნეთათვის და თქვენს სულელებში. ნუთუ არღა გულისხმაჰყოფთ?!“ (სურა ზარიათი, აიათი 20-21).

უზენაესმა ალლაჰმა ადამიანი იმდენად საოცრად გააჩინა, რომ მიუხედავად თანამდროვე მეცნიერებისა, ტექნოლოგიური მიღწევებისა და მრავალი აღმოჩენებისა, მასში არსებული იდუმალება და სიბრძნე ბოლომდე ვერ შეისწავლეს.

უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „ჰეი, ადამიანო! რაა შენი შემცდენი შენისა ღმერთისა გულუხვისა წინაშე, რომელმაც გაგაჩინა შენ, მერე გიბოძა სხეული გამართული და თანაზომიერი, და როგორც ინება, ისეთი ფორმით ჩამოგაყალიბა (სხვადასხვანაირი ფორმა მოგცათ, ყველა ადამიანის გენეტიკური კოდი განსხვავებულია).“ (სურა ინფიტარი, აიათი 6-8).

წმინდა აიათში უზენაესი ალლაჰი ადამიანს წარსულს ახსენებს და გაჩენაზე დაფიქრებისკენ მოუწოდებს. ადამიანი საუკეთესო ფორმით გააჩინა და დანარჩენ

ცოცხალ არსებათაგან შედარებით უპირატესობა მიანიჭა. ერთი შეხედვით, ის ერთი წვეთი წყლისგანაა გაჩენილი. რამდენად დიდი უმადურობაა ამის გაუაზრებლობა ყოვლისმცოდნე, ყოვლადძლიერი და ყოვლისშემძლე უზენაესი ალლაჰის წინაშე, რომელმაც ის ერთი წვეთი წყლისგან გააჩინა.

მედიცინამ ბოლო ხანებში დაიწყო ადამიანის გაჩენის ეტაპობრივი საფეხურების აღმოჩენები, წმინდა აიათებში კი ამის შესახებ 14 საუკუნის წინ იყო საუბარი.

უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „და ვფიცავ, ჩვენ გავაჩინეთ ადამიანი ტალახის არსისგან (ესტრაქტისგან), მერე იგი დავადგინეთ წვეთად (სპერმი, თესლი) საიმედო (დაცული) ადგილას (დედის საშვილოსნოში)! მერე ვჰქმენით წვეთისგან სისხლის კოლტი (ემბრიონი), მერე სისხლის კოლტისგან ვქმენით ხორცის ნაჭერი, ამის შემდეგ ხორცის ნაჭრისგან ვჰქმენით ძვლები, მერე ძვლებს შევასხით ხორცი, მერე გამოვსახეთ იგი სხვა ქმნილებად. რამდენად დიდია ალლაჰი, საუკეთესო გამაჩენია! მერე, უეჭველად, თქვენ ამის შემდეგ მომაკვდავნი ხართ! მერე უეჭველად თქვენ აღდგომის დღეს აღსდგებით!“ (სურა მუ'ინუნის, აიათი 12-16)

როგორც ადამიანის გაჩენა, მისი ყველა ორგანო თავისებური ენით დაფიქრებისკენ მოგვიხმობს. თვალი, ყური, ხელი, ფეხი, ტვინი, გული და მთელი სხეული ჩვენთვის ღვთის მიერ ბოძებული ამანათია, რომელიც უსასრულოდ ფიქრის საბაზს გვაძლევს და თითქოს ასე ჩაგვძახის:

„საოცრებით შეხედე ყველაფერ იმას, რომ უზენაესმა ალლაჰმა ხორცითა და ნერვული ძაფებით შედგენილი კიდურები

ერთმანეთს როგორ დაუკავშირა და ურთიერთპარმონიული და საოცარი სისტემით აამუშავა. მრგვალი ფორმის თავზე ყურის, თვალის, ცხვირისა და პირის ხვრელები გააჩინა. ხელი და ფეხი მოგრძო ფორმის გააჩინა და მას თითები მოაბა, რომლებიც იხრება და იშლება. აგრეთვე გული, კუჭი, ღვიძლი, ელენთა, ნაწლავები, საშვილოსნო და კიდევ სხვა შიდა ორგანო შესაბამისი ფორმით სხვადასხვა ადგილას განათავსა. მათ შორის არცერთი უმნიშვნელო არ არის და სისტემურად ერთმანეთს უკავშირდებიან. თითოეულ მათგანს მნიშვნელოვანი მოვალეობა აკისრია და ისინი საუკეთესოდ ასრულებენ თავიანთ ფუნქციებს.

აღნიშნული ყოველი ორგანო გარკვეული დეტალებისგან შედგება, მაგალითად: თვალს აქვს თავისებური ფენები, რომლებსაც განსხვავებული ფორმა და მოვალეობა აქვთ. იმ შემთხვევაში, თუკი რომელიმე დაზიანდება, ან რაიმე სენის შედეგად თავის ფუნქციას ვერ შეასრულებს, თვალი მხედველობას დაკარგავს.

ძვლები

თუკი დავუფიქრდებით, გავიგებთ, რომ ძვლების შემადგენლობაც საოცრებით არის მოცული. მართლაც, საინტერესოა, უზენაესმა ალლაჰმა ფაქიზი და სათუთი ერთი წვეთი სპერმისგან ესოდენ მყარი და ხისტი ძვალი როგორ გააჩინა? შემდეგ კი იგი იმდენად წონასწორობადაცულ და ჯანსაღ ჩონჩხად ჩამოაყალიბა, რომ მას მთელი სხეულის ტარება შეუძლია. ამის შემდეგ კი ყველა ძვალი სხვადასხვა ზომასა და ფორმაში მოიყვანა: ზოგი მათგანი დიდებად, ზოგი პატარებად, ზოგი-გრძელია, ხოლო ზოგი - მოკლე.

ადამიანი ერთი მთლიანი ძვლისგან როდი შედგება. ძვლები ერთმანეთს სახსრების მეშვეობით უკავშირდება. თითოეულ მათგანს ფუნქციის მიხედვით თავისი ფორმა აქვს. სახსრების „გაზეთვის“ მექანიზმი იმდენად საოცარია, რომ დღემდე ტექნოლოგიაში გამოყენებული ვერცერთი ხერხი ვერ ხსნის.

უზენაეს ალლაჰს სხეულისთვის საჭირო ძვლები ერთით მეტი რომ გაეჩინა, ის ადამიანს მნიშვნელოვანად შეაწუხებდა და ბუნებრივია, აუცილებლად ამოსაღები გახდებოდა. ან პირიქით, ერთი ძვალი რომ ნაკლები ჰქონოდა, მისი ნაკლოვანების აღსადგენად, წარმოიდგინეთ, რამდენი ჯაფა იქნებოდა საჭირო. უცნაურია, მაგრამ მისი აღდგენა უმრავლეს შემთხვევაში შეუძლებელი იქნებოდა.

ზოგიერთი კბილი ბრტყელია და შესაბამისად საკვებს უპრობლემოდ ღეჭავს. ზოგი - ბასრი და წვეტიანია და ის საკვების მოკბეჩისა და დანანევრებისთვის არის შექმნილი.

იმისათვის, რომ ძვლებს მოძრაობა შეძლებოდა, უზენაესმა ალლაჰმა კუნთები გააჩინა. კუნთების განთავსების ადგილები და რაოდენობა საჭიროების მიხედვით იცვლება. თვალს უამრავი კუნთი გააჩნია, რომელთა მნიშვნელობა იმდენად დიდია, რომ თუ ერთი რომელიმე დაავადდება, მთელი თვალის ფუნქცია მოიშლება.

თითოეული ზემოთ ჩამოთვლილი მაგალითი თვალთ შესამჩნევი, ანუ ხილული სასწაულებია. გარდა ამისა, არის ისეთი რამ, რასაც გრძნობის ორგანოთი ვერ შევიმეცნებთ, მაგალითად: ხასიათი, ნამუსი და სულიერი თვისებები. ეს თვისებები უფრო

დიადი და საოცარი.

ადამიანის სხეულში არსებული სასწაულები უზენაესი ალლაჰის არსებობის და მის მიერ ერთი წვეთი სპერმისთვის მინიჭებული ძალის გამოვლინებაა. როდესაც ადამიანი ნახატს შეხედავს, იგი მხატვრის მოხერხებულობითა და პროფესიონალიზმით აღფრთოვანებული დარჩება, მოეწონება. თუმცა მხატვრის მიერ შესრულებული ნახატი არაფრისგან რაიმის გაჩენას არ ჰგავს. მხატვარი ფურცლის, ფუნჯისა და საღებავების გამოყენებითა და უზენაესი ალლაჰის მიერ ბოძებული ნიჭის წყალობით ქმნის ნახატს.

აღსანიშნავია თანამედროვე ტექნოლოგიების განვითარების შედეგად მიღწეული წარმატება, მაგრამ შექმნილი რობოტების მიერ ხელებისა და ფეხების მოძრაობის დონე ჯერ კიდევ ჩამორჩება ადამიანის სხეულის კიდურების მოძრაობას და მას ვერც კი შეედრება. გამომდინარე აქედან, უზენაესი ალლაჰის ყოვლისშემძლეობამ და ყოვლისმცოდნეობამ შეუძლებელია, არ განაცვიფროს ადამიანი.

სხეულის კიდურები.

ყურის აგებულება, ცხვირის ფუნქცია, ენის მიერ თითოეული ანბანის ცალ-ცალკე წარმოთქმა და საუბრის უნარი, კბილებით პირის დამშვენება და ულამაზეს ფორმაში მიჯრით განლაგება, აგრეთვე ხმის იოგები და ყოველი ადამიანის განსხვავებული ხმა, ბრმების მიერ ადამიანების ხმის საშუალებით ცნობის ნიჭი...

თმა, წვერი, წარბი, წამწამი, კუჭი, ღვიძლი, თირკმლები, მყესები... ამ ყველაფერზე დაფიქრებაა საჭირო, მათ შორის ურთიერთკავშირი საოცარი ჰარმონიით არის ჩამოყალიბებული და თავიანთ ფუნქციებს ერთმანეთის მიმართ სათანადოდ, უპრობლემოდ ასრულებენ.

თირკმელი ხორცის პატარა ნაჭერია, მაგნე და სასარგებლო საკვებს ერთმანეთისგან განაცალკევებს. თირკმელი მაგნე საკვებს სხეულიდან გარეთ გამოდევნის, ხოლო სასარგებლო და სუფთა ნივთიერებებს სხეულში ტოვებს. განა თირკმლებს კომპიუტერული უნარი, ან ანალიზების ლაბორატორია აქვს? ყველამ კარგად ვიცით, რომ როდესაც ხორცის ეს პატარა ნაჭერი დაავადდება, რამდენად დიდი პრობლემა იქმნება. თანამედროვე ეპოქის ტექნიკური საშუალებები თირკმლის ფუნქციის შესრულებაში უსუსურია.

ხელები შესაბამისად ისეთი სიგრძისა გვაქვს, რომ სასურველს მივსწვდეთ. ხელი ბრტყელია და ხუთი თითითაა დამშვენებული და თითოეულ თითს სამი სახსარი გააჩნია. ერთ კუთხეს ოთხი თითი, ხოლო მეორე მხარეს ერთი დიდი თითი გვაქვს, რომელსაც შეუძლია დანარჩენ ოთხ თითს დახმარება გაუწიოს. დღეს წარსული და ამჟამინდელი ყველა სწავლული ერთად რომ შეიკრიბოს და თავიანთი ღრმა ცოდნით შეეცადოს ხუთ თითზე უფრო ლამაზი ფორმის ხელის შექმნა, ამას ვერა და ვერ შეძლებს.

აღსანიშნავია ის, რომ მკლავით, ხელითა თუ თითებით შესრულებული თუნდაც ყველაზე მარტივი მოქმედების შესრულება მაღალტექნოლოგიურ გამოანგარიშებას მოითხოვს.

როგორც ყველა სხვა არსება, ასევე ადამიანიც სხეულის ენით ღვთიურ ხელოვნებას გამოხატავს.

ერთერთი სწავლული ღვთიურ სასწაულს შემდეგი სიტყვებით გადმოგვცემს: „ჩემი არსებობა, რამდენად უდავო მტკიცებულებაა უზენაესი ალლაჰის არსებობისა. ამასთან ერთად კიდევ ძალიან ბევრი მტკიცებულება არის, თუმცა ეს ერთი იმდენად დიდი და საკმარისია, რომ სხვა დანარჩენ მტკიცებას აღარ საჭიროებს.“

ჯაჭილის (უმეცრების) ხანა

მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს.) ცხოვრება, პირობითად, შეიძლება დაგვით ორ ნაწილად: შუამავლობამდელი პერიოდი, რომელიც მოიცავს დაბადებიდან შუამავლური მისიის მიღებამდე და შუამავლობის პერიოდს, რომელიც იწყება შუამავლობის მიღებიდან და გრძელდება მის გარდაცვალებამდე. შუამავლობამდელ პერიოდს - „ჯაჭილის (უმეცრების)“ ხანა, ხოლო შუამავლობის პერიოდს „საადეთის (ბედნიერების)“ ხანა ეწოდება.

მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) იმ დროს დაიბადა, როცა საუდის არაბეთი და, შეიძლება ითქვას, მთელი მსოფლიო განუკითხაობის, ქაოსის, სიბნელის, უზნეობის მორევში იყო ჩაფლული. ამიტომ იმ პერიოდს, ვიდრე წმინდა მუჰამმედი შუამავალი გახდებოდა, „ჯაჭილის (უმეცრების)“ ხანა ეწოდება.

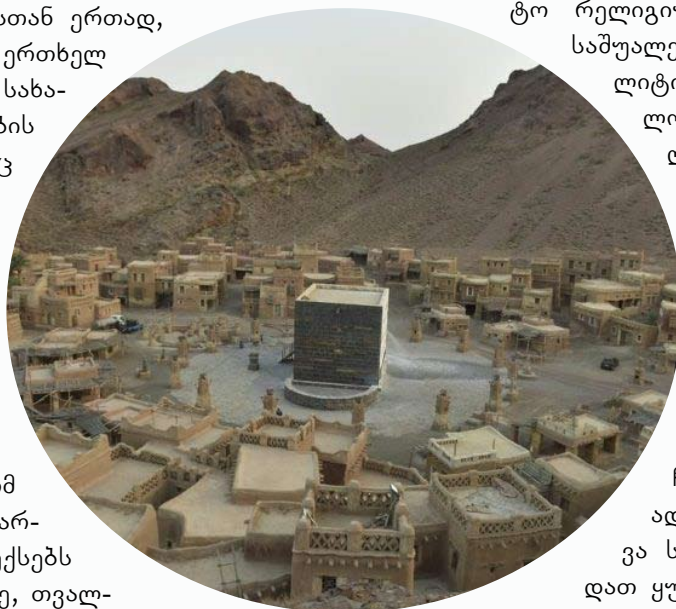
უმეცრების ხანის არაბი საზოგადოება ერთგვარი აღვირახსნილი, ველური, ზღვარგადასული, მეტწილად ძველ ტრადიციებზე დაფუძნებული ცხოვრების წესით ცხოვრობდა. არ არსებობდა საზოგადოებრივი სამართალი და არავინ იცავდა სხვათა უფლებებს. განსაკუთრებით მძიმე მდგომარეობაში იყვნენ ქალები, რომლებიც ბაზარში როგორც ნივთი, ისე იყიდებოდნენ. მამაკაცს ჰქონდა უფლება, ჰყოლოდა განუსაზღვრელი რაოდენობის ცოლი და

შეეძლო ნებისმიერ დროს უმიზეზოდ მიეტოვებინა ერთი და შეერთო მეორე. ძალიან დიდი სირცხვილი იყო გოგო შვილის ყოლა, ამიტომ ვისაც გოგო შვილი შეეძინებოდა, ამ სირცხვილისგან თავის დასაღწევად, ახალშობილ გოგონას ცოცხლად მიწაში მარხავდა. ამ საკითხთან დაკავშირებით ყურანში ასეთი ნაბრძანები: „და როცა რომელიმე მათგანს ქალიშვილს ახარებენ, დაეფარება სახე შავად, სიბრაზის გამო; ემალება ხალხს უხეირო ცნობის გამო. დაიტოვოს სირცხვილად შვილი თუ მიწაში ჩამარხოს? ერთი შეხედვე, რა საზიზღარია მათი განაჩენი!“ (ნაჰლი, 16/58-59)

უმეცრების ხანის არაბებს ძალიან უყვარდათ აზარტული თამაშები. იმდენად აზარტულები იყვნენ, რომ თამაშის დროს ყველაფერი რომ გამოეღეოდათ, საკუთარ თავისუფლებას იღებდნენ და სხვისი მონები ხდებოდნენ. არ იცოდნენ წერა-კითხვა, მაგრამ გამოირჩეოდნენ საოცარი ნიჭიერებითა და მეხსიერებით. მათ შეეძლოთ, აქლემებზე ამხედრებულებს, დაფის გარეშე ჭადრაკის თამაში და შეუსვენებლად მთელი პოემის წაკითხვა. იყვნენ ტრადიციების მიმდევარნი, სტუმართმოყვარენი და მიცემული სიტყვის ერთგულნი. მიცემული სიტყვის შესრულებას ღირსების საქმედ თვლიდნენ, ამიტომ თვით მოსისხლე მტერსაც რომ შეეფარებინა მათთან თავი, სიცოცხლის ფასა-

დაც კი დაიცავდნენ.

ტომებად მცხოვრებ არაბთა შორის ხშირი იყო დაპირისპირება, რაც ხშირ შემთხვევაში სისხლის ღვრით სრულდებოდა ხოლმე. ძირითადად, კონფლიქტები საზღვრების, ან შურისძიების ნიადაგზე წარმოიშობოდა. თუმცა არაბებს, ტრადიციისამებრ, აკრძალული ჰქონდათ წელიწადში 4 თვეს (ზილ ყაღდე, ზილ ხიჯჯე, მუჰარრემი და რეჯები) ყოველგვარი დაპირისპირება, ქიშპობა და სისხლისღვრა. შესაბამისად, ამ თვეებს **ჰარამ** (აკრძალულ) თვეებს ეძახდნენ. უმეტესწილად ბაზრობები ამ თვეებში იმართებოდა ხოლმე. ბაზრობაზე, სხვა მრავალ სანახაობასთან ერთად, წელიწადში ერთხელ პოეტებისა და სახალხო მთქმელების შეჯიბრებაც იმართებოდა. არაბებს ძალიან უყვართ პოეზია, დიდ პატივს სცემდნენ პოეტებსა და სახალხო მთქმელებს. ამიტომ კონკურსში გამარჯვებულთა ლექსებს ქაბას კედლებზე, თვალსაჩინო ადგილას გამოაკრავდნენ.

უმეცრების პერიოდში განსაკუთრებით მძიმე იყო ვითარება რელიგიური ცხოვრების მხრივ. სრულებით მივიწყებული იყო ერთღმერთიანობის რწმენა და მსახურება. იმდროინდელი არაბები, ძირითადად, კერპებს სცემდნენ თაყვანს. მხოლოდ ქააბაში 360 სხვადასხვა კერპი იყო განთავსებული. ყველა ტომს ჰყავდა საკუთარი კერპი, რომლებთანაც დროდადრო მიდიოდნენ და ეთაყვანებოდნენ.

ქააბა ოდითგანვე, შუამავალ იბრაჰიმიდან მოყოლებული, ჰაჯობის შესასრულებელი წმინდა ადგილი იყო. ამიტომ იქ ყოველწლიურად სხვადასხვა ქვეყნიდან უამრავი მომლოცველი ჩადიოდა. გამომდინარე იქიდან, რომ ქააბა წმინდა და ხალხმრავალი

ადგილი იყო, მექაში, მეტწილად ჰაჯობის პერიოდში, დიდი ბაზრობები იმართებოდა. იმ დროისათვის ქააბას ყურეიშელი დიდგვაროვნები განაგებდნენ. თავის მხრივ, ამ ძალიან მნიშვნელოვანი და საპატიო მოვალეობის გამო, ყურეიშები მთელი არაბეთის ტერიტორიაზე გავლენითა და პრივილეგიით სარგებლობდნენ. ფაქტიურად, რელიგიური, სავაჭრო-ეკონომიკური და პოლიტიკური სადავოები ხელთეპყრათ ყურეიშელ დიდგვაროვნებს. მათ უსმენდნენ, ბაძვდნენ, პატივს სცემდნენ და ერიდებოდნენ მათთან დაპირისპირებასა და ურთიერთობის გამწვავებას. კერპები მათთვის არამარტო რელიგიური საჭიროების საშუალება, არამედ პოლიტიკური მნიშვნელობის მატარებელი, სოციალური განდიდებისა და ეკონომიკური შემოსავლის წყაროც იყო. შორეული ქვეყნებიდან ქააბაში სავაჭროდ და მოსალოცად ჩასულ ათასობით ადამიანს სხვადასხვა საჩუქარი მიჰქონდათ ყურეიშელ დიდგვაროვნებთან, ყიდულობდნენ მათ საქონელს, განადიდებდნენ კერპებს და ა. შ.

აღვირახსნილი, უსამართლო, ზნედაცემული და ზღვარგადასული ცხოვრების წესით მცხოვრები არაბებისთვის კერპთაყვანისმცემლობა ყველაზე უფრო ხელსაყრელი აღმსარებლობის ფორმა იყო, ვიანიდან, როცა დიდი და საშინელი ცოდვა ჰქონდათ ჩადენილი, მთავარი იყო კერპებთან მისვლა, შესანიშნავი გაკეთება და (მათი აზრით) ცოდვებიც მიეტევებოდათ. ფაქტობრივად, კერპები კი არ განაგებდნენ მათ, თვითონ განაგებდნენ კერპებს ისე, როგორც უნდოდათ. თვითონ იყვნენ კანონშემოქმედნიც და აღმსრულებელნიც, თავიანთი სურვილების შესაბამისად. ამიტომაც იყო, რომ ისლამს და შუამავალს პირველივე დღიდან

დაუპირისპირდნენ, რადგანაც ისლამი ქადაგებდა ერთი ღმერთის რწმენას და თავისი კანონების მოჩილებას. ყურეიშებს კი ჰქონდათ რა თავიანთი მიკერძოებული კანონები, არ უნდოდათ ღმერთის კანონებზე მორჩილება, ვინაიდან მათ საცქიელს ღმერთის წინაშე გამართლება არ ექნებოდა. ისლამი მოუწოდებდა საიქიოს რწმენისკენ, რაც ნიშნავდა, რომ დღეს ნამოქმედარის გამო ხვალ განიკითხებოდი, ღმერთის წინაშე პასუხს აგებდი. ყურეიშელებმა კარგათ იცოდნენ რა თავიანთი ნამოქმედარი, არც იმაში ეპარებოდათ ეჭვი, რომ იმქვეყნად დაისჯებოდნენ. ამიტომ, საკუთარი ჭკუასუსტობით, სიამაყითა და წინდაუხედაობით გადარჩენის გზების ძიება დაიწყეს ისლამის არალიარებით, რაშიც მწარედ ცდებოდნენ. მათ მიერ შექმნილ და მართულ კერპებს არ შეეძლო მათთვის ცოდვების მიტევება და მფარველობა. ანდა როგორ შეძლებდნენ, როცა უსულო არსებებს არც სმენა ჰქონდათ, არც მხედველობა და უფრო მეტიც, ადგილიდანაც კი ვერ ინძრეოდნენ.

აი ასეთ საზოგადოებაში დაიბადა და გაიზარდა შუამავალი (ს.ა.ს.). მიუხედავად ამისა, იგი უსამართლოდ არავის მოქცევია, კერპები სათაყვანო არსებად არ გაუხდია და არავის უფლებები არ შეუღახავს. პირიქით, ის შუამავლობამდეც გამოირჩეოდა ერთგულებით, სიკეთის კეთებით და სანდოობით.

ამიტომაც იყო, რომ მას მექელებმა მეტსახელად „**მუჰამედულ ემინი**“ შეარქვეს, რაც სანდო მუჰამედს ნიშნავს. მიუხედავად იმისა, რომ შუამავალს მტრობდნენ, როცა მექელი წარმართები სადმე დააპირებდნენ წასვლას, ამანათებს მაინც შუამავალთან ინახავდნენ, რადგანაც ერთმანეთს არ ენდობოდნენ. სწორედ, მედინაში გამგზავრების წინ, ამანათების მეპატრონეებზე უკლებივ გადაცემის მიზნით, შუამავალმა საკუთარ სანოლში დატოვა ჯერ კიდევ სრულიად ახალგაზრდა, 10 წლის, კეთილშობილი ალი, რომელსაც სრულ ნდობას უცხადებდა. რასაკვირველია, პატარა ალის გამბედაობა და ვაჟკაცობა ცალკე აღნიშვნისა და ქების ღირსია.

შუამავლის (ს.ა.ს.) ორგანიზატორულმა ნიჭმა, გამჭრიახობამ და საზოგადოებაში მაღალმა ნდობამ ააცილა ტომებს მორიგი სისხლიანი დაპირისპირება მაშინ, როცა ქაბას რესტავრაციის დასრულების შემდგომ ჯერი მიდგა კედლის კუთხეში „**ჰაჯერულ ესვედის**“ (შავი ქვის) მოთავსებაზე. შუამავალმა (ს.ა.ს.) მოსასხამი მოიხსნა, ქვა ზედ მოათავსა, ყველა ტომის უზუტცესს სთხოვა, ერთობლივად მიეტანათ ქვა კედლამდე, კედელში კი საკუთარი ხელით ჩასვა. შესაბამისად, შუამავლის (ს.ა.ს.) ამგვარი მოქმედებით ყველა კმაყოფილი დარჩა.

ტოპიკი მიძღვრულია

შუამავალი მუჰამმადი (ﷺ)

ეთილი იყოს შენი მობრ-
ძანება ადამიანთა სამყაროში
დალოცვილო შუამავალი!

კაცობრიობის ისტორიაში შემონათა
შენმა შუქმა. ჰატიჯას გამოემშვიდოე და
ჰირას მალაროში განმარტოვდი. გადიოდა
დღეები, საგზალი გამოგელია და უკან მო-
ბრუნდი, ჰატიჯამ ხელმეორედ გზა დაგი-
ლოცა... „იგი ხომ არასდროს გასაყვედურობ-

და“...

უ კ ვ ე
მოახლოვებული იყო და-
ბადება და ცათა კარები შენთვის
გაიხსნა. დიადმა ღმერთმა „იკითხე“ ამ
ბრძანებით უმძიმესი მისია გატვირთა და
დაგევალა ღვთის სახელით ადამთა მოდგ-

მის ჭეშმარიტების წასაკითხად დაპატიჟება.

სახლში დაბრუნდი და ჰატიჯას საფარველის დაფარება სთხოვე!

მან სიყვარულითა და თანაგრძნობით დაგაფარა და დაგამშვიდა ისე, როგორც წინათ. შეშფოთებული იყავი იმით, რაც ხდებოდა შენ გარშემო. წმინდა ჰატიჯამ შეეცადა შენს დაწყნარებას: „დიადი ღმერთი არავის ამარად არ დაგტოვებს, ვინაიდან მუდამ იცავ ნათესავთა უფლებებს, უსახლკაროთ იფარავ, უპოვართ მუდამ გვერდში უდგახარ, სტუმართმოყვარე ხარ, გაჭირვებულებს დახმარების ხელს უწვდი“...

შემდეგ თავის ძმისშვილთან, ვარაყასთან, წაგიყვანა.

მან გულდასმით მოგისმინა, შემდეგ კი ამ თემის შუამავლობა გახარა. ამავდროულად ეს იმის მაუწყებელიც იყო, რომ ამ გზაზე შენ უამრავ სიძნელეებს გადაიწყდებოდი.

ჰატიჯა კი მუდამ მხარში გედგა. შენ იგი სიკვდილის შემდეგაც ვერ დაივიწყე, ერთგულებისა და მადლიერების გრძნობა იყო ამის საბაბი... აიშა ხომ მუდამ კეთილი შურით იყო განმსჭვალული ჰატიჯას მიმართ...

ბიძა ებუ თალიბი - რომელმაც დიდი თანადგომა გამოგიცხადა ამ გზაზე, რომლისთვისაც მრავალჯერ შესთხოვე ღმერთს, რომ ჭეშმარიტებას ზიარებოდა, მაგრამ ეს ბედნიერება არ ერგო მას წილად, თუმცა დიადმა ღმერთმა მისგან წმინდა ალი გაჩუქა.

ყველა მუსლიმს რაღაც განსაცდელი შეხვდება ამ გზაზე. ზოგი თავს შესწირავს, ზოგი ქონებას, ზოგიც კი საყვარელ სამშობლოს იმისთვის, რომ დაამტკიცოს თავისი გულწრფელობა.

რა არ გადაგხდა თავს, ალლაჰის საყვარელო შუამავალო!

ბოლოს ყურეიშლებმა ისიც იკადრეს, რომ სიკვდილის განაჩენი გამოგიტანეს. სწორედ ამ დროს, როცა არავინ არავის ინდობდა, მუსლიმები მედინაში გააგზავნენ,

შენზე მობარებული ამანათები წმინდა ალის თავიანთი პატრონებისთვის დასაბრუნებლად დაუტოვე და ებუ ბექირ სიდდიყთან ერთად მედინასაკენ გაეშურე...

ისინი შენ გელოდებოდნენ, როცა დავახშმებულ მთვარესავით გამოჩნდი ვედას მთაზე.

შენი პირველი საქმე მთელი კაცობრიობისთვის ჭეშმარიტ გზად მეჩეთის აგება იყო.

უმალ 186 ოჯახი მედინის მკვიდრთა ძმად დაადგინე, რომელნიც უმწეობისგან გადაარჩინე, რომელთაც ყველაფერი მექაში მიატოვეს, რათა თავინთი რწმენა გადაერჩინათ. მედინას მკვიდრნი იმდენად დიდებული იყვნენ, რომ თავიანთ გაჭირვებასა და უმწეობას არაფრად თვლიდნენ, ყველაფრის მიუხედავად, ძმობა გამოუცხადეს, თითქოს ბედმა გაუღიმათ. მათ გაუნანილეს თავინთი სარჩო-სანოვანე და თავიანთი სახლ-კარი. ამგვარ ხალხს, რომელნიც უწყოდნენ ამ დიად ფასს, დიადმა ღმერთმა ენსარები, ე.ი. დამხმარენი, შეარქვა და წიგნში მუჰაჯირების, ე.ი. ემიგრანტების, შემდგომ წარღვნამდე პატივით მოსახსენებელ საფეხურზე დაადგინა.

ასე ჩაინერა ჩვენს ისტორიაში მუჰაჯირები და ენსარები, რომელთაც, გაჭირვების, ზეწოლისა და მუქარის მიუხედავად, სამარადჟამო სამყოფელი არჩიეს წუთისოფელს.

და დღეს ჩვენ, ამ ეპოქის მუსლიმები, დიადი ღმერთის წყალობას ვსასოებთ.

შენი უპირველესი მოხმობა ხომ მშვიდობა იყო, ყველას გარშემო შემოკრებაზე იღვწოდი. თუმცა ყურეიშელების ნახალისების გამო, ზოგი ფარისეველი ყველანაირ ზღვარს გადავიდა, მათ გადანყვიტეს შენი ჩიხში შემწყვდევა, ზურგში მახვილის ჩატყმა და ასეთნაირად ისლამის ნათელის ჩაქრობა.

ყურეიშელმა წარმართებმა, რომელნიც თქვენმა გამოძევებამ ვერ დააკმაყოფილა, თქვენგან მიტოვებული ქონების გაყიდვა და ამ ფულით ჯარის შეკრება გადანყვიტეს... მექადან ქარავანი გააგზავნეს... შენ მათ

უკან მობრუნებას ელოდებოდი, ვინაიდან ღვთის ბრძანება, რომელიც უკვე დაწერილი იყო, მათთვის ჭკუის სწავლებას ისახავდა მიზნად.

ერთი მუჭა მორწმუნენი რიცხოვნობით სამჯერ უფრო მეტ მონინალმდევს შეერკინენ და ღვთის ნებითა და შენეებით ბედირის ჭის შემოგარენში დაამარცხეს.

ამის შემდეგ ბრძოლა საათის ქანქარასავით ხან მარჯვნივ გადაიხარა და ხან მარცხნივ. თუმცა დიადმა ღმერთმა ბოლოს ისეთი გამარჯვება გარგუნა წილად, რომ ერთი ეპოქა დასრულდა და ახალი პერიოდი დაიწყო. უკვე აღარ არსებობდა ემიგრაცია, ჭეშმარიტება განმტკიცდა, ჭეშმარიტების გზაზე თავგანწირვა, ისლამის შესაბამისად ცხოვრება და ცხოვნება დამკვიდრდა.

ფინალი ხომ დიდებული აღმოჩნდა. ვედას ჰაჯობის დროს, დაახლოებით, 120 ათასამდე საჰაბეს გამოუცხადე ისლამის პრინციპები, რომლებსაც დღესაც კაცობრიობის ჰორიზონტზე განლაგებულ ყველაზე ძვირფას ფასეულობებად მივიჩნევთ. იმ დღეს შენ ფეხქვეშ მოიქციე ადამიანთა უმსგავსო და სამარცხვინო ქმედებები, რომლებიც დღესაც კაცობრიობის გლობალური პრობლემებია, რომლებიც დღესაც ვერ დავძლიეთ... რის გამოც ძალიან გვრცხვენია. დიადო ღმერთო! მოგვმადლე ძალა შენი ნების აღსრულებისა, ძალა შენ მიერ წარმოგზავნი-

ლი მუჰამმედ შუამავლის ღირსეულ თემად დადგენისა. დღესაც ისევე გვჭირდება ის ფასეულობები, როგორც მაშინ.

ყოვლად სანდო ღვთის შუამავლო! შენ შუამავალი იყავი და შენი თემი მონმედ დაიყენე. შენ ხომ მზად მყოფთ დაავალე მონმეობა იმათ მიმართ, ვინც არ ესწრებოდა. ამ ვალდებულებამ თაობიდან თაობამდე მოაღწია. კარგად ვიცით, რომ დღეს ჩვენ ვართ მონმე და ჩვენზე მობარებული შენი ამანათის, შეძლებისდაგვარად, მომავალი თაობებისთვის უნაკლოდ მისაღწევად ვიღვნიოთ. თუმცა მშვენივრად ვუწყით ისიც, რომ უამრავი ნაკლი გვაქვს, სიმარჯვე, სიმამაცე გვაკლია.

შენ არასდროს დაგისახავს მიზნად სახელმწიფოს შექმნა, თუმცა ის თავისით შეიქმნა. შენ მერე უამრავმა მართლმორწმუნე ხალიფებმა განვლეს...

ჩვენთვის კი ყველაზე დიდი სახელმწიფო შენს თემად ყოფნა და იმის შემეცნებაა, თუ რამდენად დიდი პატივია ეს ჩვენთვის. როცა ამიერ ცხოვრებას ემშვიდობებოდი, შენი ბოლო სიტყვა იყო: „ილარ რაფიყულ ელლა“. დიადო ღმერთო! მუჰამმედ შუამავლის გვერდით დაგვიმკვიდრე სამარადისო სასუფეველი.

ისლამში ზავშვის აღზრდის ეთიკა

მიზანდა მიზანდა ზავშვისთვის ცხოვრების ძირითადი მოვლენაა, იქიდან გამომდინარე, რომ ზავშვის ეს თვისება მათი ზრდისა და განვითარების ერთ-ერთი მთავარი ფაქტორია, სავალდებულოა, უფროსები სამაგალითო ქცევებით გამოირჩეოდნენ მათთან ყოფნის პერიოდში, ხმაურიან და კამათით დაძაბულ გარემოში აღზრდილი ზავშვი ხდება გულჩათხრობილი, ჩაკეტილი და საზოგადოებაში ავლენს აგრესიას.

შუამავალი (ს.ა.ვ) ბრძანებს: „თქვენი შვილები ხშირად დაასაჩუქრეთ, რადგან ეს საჩუქრები მათ კეთილ საქმეებისკენ უბიძგებს.“

შუამავლის დროს ზავშვებიც მიდიოდნენ მეჩეთში, შუამავალი კი ლოცვის შემდეგ მათ საჩუქრებს ურიგებდა.

ცნობილი ფაქტია, რომ ზავშვებს სიამოვნებთ ყურადღება. ყურადღების მოდუნების შემთხვევაში ისინი ცდილობენ დააშავონ რაიმე და ამით მოიპოვონ უფროსების ყურადღება, თუ კი უფროსებს ასეთი საქციელზე რეაქცია არ ექნებათ, შეცდომები უფრო იზრდება და პიროვნულად ჩამოყალიბებაში უშლის ხელს, ამიტომ შეცდომის დაშვების შემთხვევაში თბილად, მშვიდად ავუხსნათ და გაავაგებინოთ, რომ შემდეგში აღარ გაიმეორონ. დასჯის შემთხვევაში ზავშვები თავის გამართლების მიზნით ცდილობენ ტყუილს მიმართონ და ამიტომ შემდეგ ეჩვევიან ტყუილს.

ზავშვის პიროვნული ჩამოყალიბების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენს ჩაცმულობა, მშობლებმა უნდა ეცადონ, რომ ადრეული ასაკიდან მიაჩვიონ ისეთი ჩაცმის სტილს, როგორიც არის მიღებული ჩვენი რელიგიისთვის, ეს მოქმედებს ზავშვის ზნეობრივ განვითარებაზე, განსაკუთრებით გოგონების შემთხვევაში, რადგან ისინი მომავალი დედები არიან და დიდი წვლილი მიუძღვნიან ახალი თაობის აღზრდაში.

ზავშვის განვითარებაში დიდი ყურადღება ექცევა იმას, თუ როგორ გარემოს შეუქმნის მშობელი, ისინი არც ზედმეტად თავისუფლები უნდა იყვნენ და არც ზედმეტად შებოჭილები, რადგან ზედმეტი თავისუფლება სიზარმაცისკენ უბიძგებს, შებოჭილობის შემთხვევაში კი იჩაგრებიან და ასეთი ზავშვები არ არიან საზოგადოებაში თავდაჯერებულები. ამის მაგალითები ხშირად გვხვდება შუამავლისა და საჰბებების ცხოვრებაში.

ზავშვს უნდა ასწავლოთ თავმდაბლობა, თუკი რაიმეს გასცემს, უნდა იცოდეს, რომ ეს მადლად ჩათვლება და ღმერთისთვის მოსაწონი საქციელი იქნება, ებრძოლეთ მათში მესაკუთრეობის ჩვევებს, მაგალითად: „მე მაქვს შენ არა, ეს ჩემია, შენი არა,“ რადგან ასეთი ზავშვები დომინირებენ მათზე სუსტ ზავშვებზე და ამით სხვის ჩაგვრას ეჩვევიან.

სურა თაჰრიმის მე-6 აიათში ღმერთი ბრძა-

ნებს: „ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! დაიცავით თქვენი სულნი და თქვენი ოჯახი ცეცხლისგან...“ (სურა თაჰრიმი, აიათი 66/6)

ამ აიათიდან გამომდინარე იმაში გაზალი ამბობს, ზავშვის სწორად აღზრდა, მაღალი ზნეობის ჩამოყალიბება რელიგიურ ჩარჩოებში, თითოეული მშობლის ვალია.

ყველაზე მნიშვნელოვანია, ჩვენი შვილები ადრეული ასაკიდანვე მივაჩვიოთ ღვთისმსახურებას, ავუხსნათ რელიგიური ფასეულობები, უნდა ვატაროთ ხშირად მეჩეთში, შევაქოთ და წავახალისოთ ისინი რომელიმე ღვთისმსახურების შესრულების დროს.

3-6 წელი ეს ის ასაკია, როდესაც ზავშვი იმახსოვრებს და სწავლობს ყველაფერს, რასაც გააგონებ, დაანახებ თუ აგრძნობინებ, ამიტომ ამ პერიოდში ძალიან სათუთად და ფაქიზად უნდა მივუდგეთ მათ სამყაროს, დაჯერებებს თუ რწმენას. ზავშვებს ეს მშვენიერი პერიოდი ლამაზი და ტკბილი ქმედებებით შევუვსოთ, არ უნდა ვაძალებდეთ და ვაბეზრებდეთ ამა თუ იმ რელიგიური საკითხის სწავლას, რადგან შემდგომში რელიგიისადმი უარყოფითი დამოკიდებულება ჩამოუყალიბდებათ.

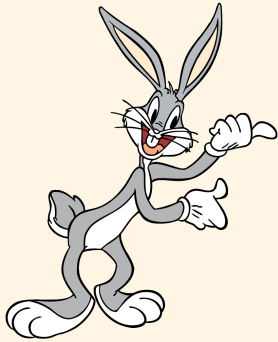
4-5 წლის ასაკის ზავშვს შეგვიძლია ბევრი რელიგიური ზღაპარი ვუამბოთ, ამ ასაკისათვის, უმეტესწილად, დამახასიათებელია ინტერესი, ირგვლივ ყველაფრის შეცნობა უნდა, ამიტომ ეს პერიოდი ხელსაყრელი დროა, ზავშვს ჩავუნერგოთ რელიგიური სინამდინეების სიყვარული.

3-6 წლამდე ზავშვის აღზრდელმა განსაკუთრებით უნდა გაითვალისწინოს და ყურადღება გაამახვილოს იმაზე, რომ ეს ასაკი სწავლების ზეპირობის ასაკი კი არა, არამედ შეყვარების, შემეცნების ასაკია.

ჩვენი მიზანი მხოლოდ არ უნდა იყოს ამ ასაკის ზავშვისთვის რაც შეიძლება მეტი რელიგიური საკითხების და ყურანის სწავლება, ჩვენი მიზანი უნდა იყოს, ჩავუნერგოთ ალლაჰის სიყვარული, შუამავლის სიყვარული, რწმენის სიყვარული და როცა ზრდასრულ ასაკს მიაღწევენ, ჩვენი შრომა ნაყოფს გამოიღებს.

საზოგადოებრივი მშენებლობა

იპოვეთ სურათებს შორის 7 განსხვავება

საზოგადოებრივი ტესტი

- როგორია ის ადამიანი, რომელსაც გულთ არ წამს, მაგრამ მუსლიმების თვალში მორწმუნედ მოაქვს თავი?
 - ფარისეველი
 - მორწმუნე
 - ურწმუნო
 - წარმართი
- მდიდარი ადამიანი ვალდებულია გასცეს:
 - მოწყალება
 - ზექათი
 - ოპერა
 - ცოდნა
- ქვემოთ ჩამოთვლილი მეჩეთებიდან, რომლის მონახულება ევალება მდიდარ, ჯანმრთელ და მუსლიმ ადამიანს?
 - მესჯიდი ჰარემი
 - მესჯიდი ნებევი
 - მესჯიდი აყსა
 - სულთან აჰმედის მეჩეთი
- ქვემოთ ჩამოთვლილი ზნეობის კრიტერიუმებიდან, რომელს კრძალავს ისლამი?
 - ძალადობას
 - სამართლიანობას
 - გულწრფელობას
 - ურთიერთდახმარებას
- საქართველოს რომელ კუთხეში მდებარეობს „ორთა ჯამე“?
 - ახალციხის
 - მარენულის
 - აჭარის
 - კახეთის
- პირველ ისლამურ სახელმწიფოს, რომელ წლებში ედგა სათავეში ჰალიფა ომარი?
 - 632-634
 - 644-656
 - 656-661
 - 634-644